

5.1 Český jazyk a literatura – Nižší stupeň osmiletého gymnázia

Časové, obsahové a organizační vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.
Hodinová dotace	5	5	4	4

Realizuje obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura.

Realizují se tematické okruhy průřezových témat Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova, Multikulturní výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Výuka je rozdělena na jazykovou výchovu, komunikační a slohovou výchovu a literární výchovu.

Ve všech složkách předmětu se žák postupně učí pracovat s náročnějšími texty odbornými i uměleckými, poznává bohatství mateřského jazyka a předmět se stává i prostředkem esteticko-výchovného působení.

V jazykové a komunikační výchově je žák veden k tomu, aby rozuměl různým typům textů a promluv a přemýšlel o nich. Získává schopnost vyjadřovat se spisovným jazykem správně, výstižně, slohově vhodně a pohotově v projevech ústních i písemných přiměřeně věku.

Literární výchova je předmětem všeobecně vzdělávacím s výraznou funkcí esteticko-výchovnou; **je preferováno komunikační pojetí literární výchovy. Žák literaturu poznává nejen jako jednotlivé texty a jejich autory, ale jako historicky se vyvíjející fenomén zakotvený v uměleckém kontextu; četbou ukázek může rozvíjet svůj estetický cit pro významy literárního jazyka, rozvíjet představivost a fantazii.** Je veden k tomu, aby respektoval, chránil a oceňoval naše tradice a získal pozitivní postoj k uměleckým dílům. Interpretace různorodých textů vybraných literárních děl přispívá k utváření názorů, postojů, zájmů, vkusu a mravního profilu žáka a celkově rozvíjí a kultivuje jeho duchovní život.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Učitel vybírá a předkládá žákům vhodné texty, tím je motivuje k četbě a k následné analýze a společné diskusi – kompetence k učení, sociální a personální, komunikativní.

- Učitel zapojuje žáky do předmětových soutěží a olympiád, tím je motivuje k hlubšímu studiu jazyka – kompetence k učení, kompetence komunikativní.

- Učitel zadává referáty, mluvní cvičení a slohové práce k aktuálnímu kulturnímu i společenskému dění, tím žáky vede, aby vyslovili otevřeně svůj názor, obhájili jej, podpořili logickými argumenty, aby spolupracovali s ostatními spolužáky při rozvoji diskuse a tolerovali vzájemně své názory – kompetence komunikativní, sociální a personální, občanské.

- Učitel organizuje pro žáky návštěvy filmových a divadelních představení, výstav, exkurze do nejrůznějších kulturních institucí (knihovny, galerie, muzea), rozvíjí tím jejich estetické cítění a vytváří prostor pro diskusi, analýzu a formulování závěrů – kompetence sociální a personální, kompetence komunikativní, kompetence občanské.

- Učitel organizuje práci žáků ve skupinách – kompetence sociální a personální, kompetence občanské.

- Učitel klade důraz na mezipředmětové vztahy (historické souvislosti, tradice a kulturní dědictví) – kompetence občanské, kompetence k učení.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, POZNÁMKY
1.	časové vymezení 1. Tvarosloví	Žák: • správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov • rozlišuje základní významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí • v písemném projevu částečně zvládá pravopis lexikální, slovtvorný a morfologický ve větě jednoduché a v méně složitých souvětích	• Druhy slov • Podstatná jména • Druhy podstatných jmen • Procvičování tvarů a pravopisu podstatných jmen podle vzorů • Skloňování vlastních jmen osobních a místních • Přídavná jména • Druhy přídavných jmen • Skloňování • Stupňování • Zájmena • Druhy zájmen • Skloňování zájmen já, ten, náš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj, jenž • Číslovky • Druhy číslovek • Užívání a skloňování • Slovesa – mluvnické kategorie – podmiňovací způsoby, čas	Lv - naši spisovatelé D - antika - báje a pověsti CJ - společné a rozdílné prvky Z - Praha, vodstvo ČR, státy EU Vv - abstraktní malířství B - lidské tělo, savci, ptáci Ekologie
	září - duben 2. Skladba	• aplikuje základní zásady výstavby věty • rozlišuje základní významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí • je schopen rozepsat jednoduché věty po stránce syntaktické; souvětí	• Základní větné členy • Shoda přísudku s podmětem • Shoda přísudku s několikanásobným podmětem • Rozvíjející větné členy • Přívlástek • Předmět • Příslovečné určení • Věta jednoduchá a souvětí • Určování vět hlavních a vedlejších, grafické znázornění a interpunkce. (Přímá řeč)	D - antika B - mořští živočichové Lv - Božena Němcová Z - vodstvo, Labe
	duben - květen 3. Zvuková stránka jazyka	• samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny, Stručnou mluvnicí českou a s dalšími slovníky a příručkami	• Hláskosloví • Spisovná výslovnost • Slovní přízvuk • Zvuková stránka slova a věty	Z - EU - jazykové skupiny CJ - pozdravy Lv - Jan Skácel

	<i>červen</i>	• spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova, správně intonuje a používá slovní přízvuk		
	4. Obecné výklady o českém jazyce <i>červen</i>	• rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu • seznamuje se s jazykovou normou	• Jazyk a jeho útvary • Jazykověda a její složky • Jazykové příručky	Z D
	Opakování z 1. stupně + začleněno průběžně Stavba slova a pravopis <i>průběžně</i>	• v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný a morfologický	• Slootovorný základ, přípona, předpona • Slova příbuzná • Stavba slova • Střídání hlásek při odvozování • Skupiny hlásek při odvozování • Zdvojené souhlásky • Skupiny bě-bje, vě-vje, pě, mě-mně • Předpony s-/se-, z-/ze-, vz-/vze-; předložky s/se, z/ze; i/y po obojetných souhláskách	
ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, POZNÁMKY
	<i>časové vymezení</i>	Žák:		
2.	1. Význam slov <i>září - říjen</i>	• správně třídí druhy slov, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	• Slovo, věcný význam slov; sousloví a rčení • Slova jednoznačná a mnohoznačná • Synonyma • Odborné názvy • Slova citově zabarvená	Ov - pojmy - úmluva, ratifikace
	2. Slovní zásoba a tvoření slov <i>říjen - listopad</i>	• samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími příručkami • rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov • správně třídí druhy slov, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	• Slovní zásoba a způsoby jejího obohacování	Neverbální komunikace Dopravní výchova
	3. Tvarosloví <i>listopad - prosinec</i>	• správně třídí slovní druhy a druhy slov, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci • v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný a morfologický	• Ohebné a neohebné slovní druhy • Odchylné tvary některých podstatných jmen označujících části těla • Skloňování a užívání vztažných zájmen • Slovesný rod činný a trpný	Lv - Robert Fulgham, Bible, J. K. Tyl Hv - hudební pojmy, žánry
	4. Skladba <i>leden – květen</i>	• rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí • v písemném projevu částečně zvládá pravopis syntaktický v méně složitých souvětích	• Stavba větná • Věty dvojčlenné a jednočlenné • Větné ekvivalenty • Větné členy • Druhy vedlejších vět	B - Ch. Darwin Vv - renesance Lv - humanismus a renesance

		• rozlišuje některé druhy vět v souvětí, vhodně je využívá při dané komunikační situaci	• Souvětí podřadné	
	5. Pravopis <i>květen - červen</i>	• v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný a morfologický	• Psaní velkých písmen ve jménech vlastních • Procvičování pravopisu	Z - místopis Prahy
ROČ.	TÉMA <i>časové vymezení</i>	VÝSTUP Žák:	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, POZNÁMKY
3.	1. Obohacování slovní zásoby <i>září - říjen</i>	• rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpozná přenesená pojmenování, zvláště ve frazémehch	• Synonyma, homonyma • Tvoření slov; odvozování; skládání; zkratky • Přenášení slovního významu • Spojování slov v sousloví • Přejímání slov z cizích jazyků • Věcný význam slov • Aktivní a pasivní slovní zásoba • Pravopis přejatých slov • Výslovnost přejatých slov	Lv - V+W, divadlo B - mikroorganismus Ov - vánoční zvyky
	2. Tvarosloví 3. Pravopis <i>říjen – listopad listopad - prosinec</i>	• správně třídí slovní druhy a druhy slov, tvoří spisovné tvary slov a vědomě je používá ve vhodné komunikační situaci • v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný a morfologický • samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	• Odchytky skloňování obecných podstatných jmen cizího původu od skloňování slov domácích • Skloňování cizích vlastních jmen osobních • Správná výslovnost běžně užívaných cizích slov • Slovesa dokonavá, nedokonavá • Vidové dvojice • Vid dokonavý, nedokonavý • Pravidla psaní i/y v koncích podstatných a přídavných jmen • Shoda přísudku s podmětem • Mluvnické kategorie jmen • Předpony s-/z-/vz- • Pády, se kterými se pojí předložky s/z • Pravidla psaní skupin bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně	Práce se SSČ a SCS D - Národní muzeum Významné osobnosti a objevitelé M - Pythagorova věta; geometrické útvary Lv - film, divadelní hry Ov - sociální skupiny M - aritmetický průměr
	4. Skladba	• v písemném projevu zvládá pravopis syntaktický ve větě jednoduché a v méně složitých souvětích • rozlišuje druhy vět v souvětí a vhodně je využívá při různých komunikačních situacích • využívá svých znalostí o větě při tvorbě jazykových projevů	• Opakování základních a rozvíjejících větných členů – věta dvojčlenná, jednočlenná, větný ekvivalent • Určování vět jednoduchých a souvětí • Spojovací výrazy v souvětí • Druhy vedlejších vět • Souřadné spojení vět hlavních • Významové poměry	Rv - zdravá výživa Ov - mimořádné události Z - sopečná činnost, hlavní města D - Marie Terezie, antika, TGM Hv - druhy hudby F - protony, elektrony

			• Spojovací výrazy u jednotlivých významových poměrů • Několikanásobné větné členy, významové poměry mezi nimi • Souřadné spojení vedlejších vět • Rozlišení souvětí souřadného a podřadného • Složitě souvětí	
	<i>prosinec - květen</i>			
	5. Obecné výklady o českém jazyce	• samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami • rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití • rozlišuje jednotlivé jazykovědné disciplíny	• Útvary českého jazyka a jazyková kultura • Čeština jako jeden ze slovanských jazyků • Indoevropské jazyky	Z - Chorvatsko, Bulharsko, Polsko D - Jan Hus Lv - ukázky textů z krásné literatury
	<i>červen</i>			
ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, POZNÁMKY
	<i>časové vymezení</i>	Žák:		
4.	1. Slovní zásoba a význam slova <i>září - říjen</i>	• správně třídí druhy slov, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	• Slova jednoznačná a mnohoznačná • Synonyma, antonyma, homonyma • Odborné názvy	Lv - rčení Ekologická výchova
	2. Tvoření slov <i>říjen - listopad</i>	• rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpozná přenesená pojmenování, zvláště ve frazéměch	• Stavba slova a tvoření slov • Pravopis související se stavbou slova a s tvořením slov	Z D Ov
	3. Tvarosloví <i>listopad - prosinec</i>	• správně třídí slovní druhy a druhy slov, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci • v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný a morfologický	• Ohebné a neohebné slovní druhy • Přechodníky	Environmentální výchova CJ Vv B, Z, D
	4. Skladba 5. Pravopis <i>leden – duben duben - květen</i>	• rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí • v písemném projevu zvládá pravopis syntaktický ve větě jednoduché a v méně složitých souvětích • rozlišuje druhy vět a větné ekvivalenty a vhodně je využívá při různých komunikačních situacích	• Samostatný větný člen, osamostatněný větný člen, elipsa • Souvětí podřadné a souřadné • Hlavní zásady českého slovosledu	Environmentální výchova CJ Ov F D Z Multikulturní výchova Volba povolání
	6. Zvuková stránka jazyka	• samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami • v písemném projevu zvládá podle svých možností pravopis lexikální, slovtvorný	• Hláskosloví • Spisovná výslovnost • Zvuková stránka věty • Psaní a výslovnost slov přejatých	Lv D Enviromentální výchova

	<i>květen</i>	a morfologický ve větě jednoduché a v méně složitých souvětích		
	7. Obecné výklady o českém jazyce <i>červen</i>	• rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití • v textu rozlišuje základní znaky různých období vývoje češtiny	• Jazyky slovanské • Vývoj českého jazyka • Útvary českého jazyka	Lv Mediální výchova Ekologická výchova

SLOH A KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, POZNÁMKY
	<i>časové vymezení</i>	<i>Žák:</i>		
1.	Úvod k výuce slohu <i>září</i>	• dorozumívá se kultivovaně, výstižně • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky • využívá zásad komunikace a pravidel dialogu • vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči • uplatňuje své názory a osobní postoj	• Zásady dorozumívání • Mluvní cvičení připravené (realizované v průběhu celého roku)	Hv - hlasová hygiena Osobnostní a sociální výchova okruh Mezilidské vztahy (zásady lidského soužití, pravidla chování) Osobnostní a sociální výchova okruh Komunikace
	1. Administrativní a publicistické útvary <i>říjen - listopad</i>	• dorozumívá se kultivovaně, výstižně • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke komunikačnímu záměru mluvčího • odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení • vyhledá klíčová slova v textu, pokouší se formulovat hlavní myšlenky textu • učí se spolupráci a komunikaci při vytváření textů	• Jednoduché tiskopisy • Jednoduché komunikační žánry	Ov - kulturní život Mediální výchova okruh Stavba mediálních sdělení Mediální výchova okruh Tvorbá mediálních sdělení Mediální výchova okruh Práce v realizačním týmu
	2. Dopis	• dorozumívá se kultivovaně, výstižně • uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel	• Dopis osobní (soukromý) • Dopis úřední • E-mail	Osobnostní a sociální výchova okruh Mezilidské vztahy (mezilidská komunikace)

		• využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky		Osobnostní a sociální výchova okruh Komunikace
	3. Popis <i>prosinec</i>	• dorozumívá se kultivovaně, výstižně • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke komunikačnímu záměru mluvčího • využívá svých dosavadních poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu • reprodukuje náležitě věcný text • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky • dodržuje pravidla mezivětného navazování • učí se správnému písemnému projevu a tvořivě prací s textem	• Popis statický (osoba, budova, místnost, krajina) • Popis dynamický (pracovního postupu)	F, Ch, B - popis pokusu Ov - naše škola, obec, vlast Mediální výchova okruh Vnímání autora mediálních sdělení
	4. Práce s učebním textem <i>leden - únor</i>	• zachycuje nejdůležitější a nejzajímavější myšlenky daného textu • výstižně a přehledně zpracovává text • využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří osnovu, výpisky nebo výtah z přečteného textu	• Výtah • Výpisky	Mediální výchova okruh Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
	5. Vypravování <i>březen - duben</i>	• dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky • uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel • využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu • v mluveném projevu užívá verbálních i nonverbálních prostředků řeči • učí se správnému písemnému projevu a tvořivě prací s textem	• Vypravování v běžné komunikaci (ve stylu prostěsdělovacím)	Osobnostní a sociální výchova okruh Mezilidské vztahy Osobnostní a sociální výchova okruh Kreativita
ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, POZNÁMKY
	<i>časové vymezení</i>	Žák:		
2.	Projevy mluvené	• dorozumívá se kultivovaně, výstižně	• Zásady dorozumívání	Hv - hlasová hygiena

	září (průběžně)	• odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky • využívá zásad komunikace a pravidel dialogu • vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči • uplatňuje své názory a osobní postoj	• Mluvní cvičení připravené (realizované v průběhu celého roku)	Osobnostní a sociální výchova okruh Mezilidské vztahy (zásady lidského soužití, pravidla chování) Osobnostní a sociální výchova okruh Komunikace
	1. Popis 2. Charakteristika září - listopad	• dodržuje pravidla mezivětného navazování • rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení • dorozumívá se kultivovaně, výstižně • odlišuje spisovný a nespisovný projev • učí se sebehodnocení • dodržuje pravidla mezivětného navazování • rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení • dorozumívá se kultivovaně, výstižně • odlišuje spisovný a nespisovný projev	• Popis uměleckých děl • Charakteristika vlastní, kamaráda	Ov, Vv - vnímání uměleckého díla Mediální výchova okruh Vnímání autora mediálních sdělení Ov - vztahy mezi lidmi
	3. Líčení listopad - prosinec	• dodržuje pravidla mezivětného navazování • rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení • dorozumívá se kultivovaně, výstižně • odlišuje spisovný a nespisovný projev	• Subjektivně zabarvený popis (líčení)	Ov, Vv - vnímání uměleckého díla Mediální výchova okruh Vnímání autora mediálních sdělení
	4. Práce s textem leden - únor	• zachycuje nejdůležitější a nejzajímavější myšlenky daného textu • výstižně a přehledně zpracovává text • využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří osnovu, výpisky nebo výtah z přečteného textu	• Osnova • Výpisky • Výtah	IKT - metody a nástroje vyhledávání informací Mediální výchova okruh Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
	6. Administrativní a publicistické útvary březen	• dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru • uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel	• Žádost • Pozvánka	Mediální výchova okruh Funkování a vliv médií ve společnosti, okruh Tvorba mediálních sdělení
	7. Životopis duben	• uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování • využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu	• Životopis formální • Životopis umělecký	IKT- zpracování textových informací Osobnostní a sociální výchova okruh Sebepoznání a sebepojetí
	8. Vypravování	• dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	• Vypravování v běžné komunikaci (ve stylu prostěsdělovacím)	Ov - vnitřní svět člověka Osobnostní a sociální výchova okruh Kreativita

		• odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru • uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním mezivětného navazování • využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu		Mediální výchova okruh Vnímání autora mediálních sdělení
	<i>květen - červen</i>			
ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, POZNÁMKY
	<i>časové vymezení</i>	Žák:		
3.	1. Úvod k výuce slohu	• zachycuje nejdůležitější a nejzajímavější myšlenky daného textu • výstižně a přehledně zpracovává text • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke komunikačnímu záměru • uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování • využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu • vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	• Funkční styly • Slohové postupy • Slohové útvary	IKT - metody a nástroje vyhledávání informací Mediální výchova okruh Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Hv - hlasová hygiena Osobnostní a sociální výchova okruh Mezilidské vztahy Osobnostní a sociální výchova okruh Komunikace
	<i>září</i>			
	2. Charakteristika literární postavy	• odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru • uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování • využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů • využívá poznatky z krásné literatury a filmu • využívá znalosti z literární teorie • vybere z literárního díla vhodný citát, který výstižně charakterizuje literárního hrdinu	• Charakteristika literární postavy	Ov - vztahy mezi lidmi Mediální výchova okruh Tvorba mediálního sdělení Ov, Vv - vnímání uměleckého díla Mediální výchova okruh Vnímání autora mediálních sdělení
	<i>září - říjen</i>			
	3. Odborný text a jeho tvorba	• vhodně užívá spisovné jazykové prostředky • uplatňuje znalosti kompozice textu	• Osnova • Výpisky • Výtah	Hv - hlasová hygiena Osobnostní a sociální výchova okruh Mezilidské vztahy

	<i>listopad</i>	• vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči • zachycuje nejdůležitější a nejzajímavější myšlenky daného textu • výstižně a přehledně zpracovává text • využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu • vytvoří osnovu, výpisky nebo výtah z přečteného textu	• I.N.S.E.R.T. • Výklad • Odborný funkční styl • Výkladový postup • Popisný postup	Osobnostní a sociální výchova okruh Komunikace IKT - metody a nástroje vyhledávání informací Mediální výchova okruh Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Osobnostní a sociální výchova okruh Komunikace
	4. Líčení <i>prosinec - leden</i>	• dodržuje pravidla mezivětného navazování • rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení • rozpozná a vhodně užívá specifické jazykové prostředky a obrazná pojmenování • dorozumívá se kultivovaně, výstižně • odlišuje spisovný a nespisovný projev	• Subjektivně zabarvený popis (líčení) • Umělecký styl • Popisný postup • Obrazná pojmenování • Specifické jazykové prostředky	Ov, Vv - vnímání uměleckého díla Mediální výchova okruh Vnímání autora mediálních sdělení
	5. Úvaha <i>leden - březen</i>	• odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru • v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči • hodnotí aktuální společenské jevy • uplatňuje své názory a osobní postoj	• Úvahové postupy • Uplatnění úvahy v různých stylech	Osobnostní a sociální výchova okruh Kreativita
	6. Výtah <i>březen - duben</i>	• zachycuje nejdůležitější a nejzajímavější myšlenky daného textu • výstižně a přehledně zpracovává text • využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu • vytvoří osnovu, výpisky nebo výtah z přečteného textu a samostatně připraví a s oporou o text přednese referát • vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru • uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	• Výtah • Citát	IKT - metody a nástroje vyhledávání informací Mediální výchova okruh Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
	7. Souhrnné poučení o slohu; shrnutí <i>květen - červen</i>	• odlišuje různé slohové útvary v literárních ukázkách • dorozumívá se kultivovaně, výstižně • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky	• Funkční styly • Slohové postupy • Slohové útvary	IKT - metody a nástroje vyhledávání informací Mediální výchova okruh Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Osobnostní a sociální výchova okruh Komunikace

ROČ.	TÉMA <i>časové vymezení</i>	VÝSTUP <i>Žák:</i>	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATATA, POZNÁMKY
4.	Projevy mluvené <i>září (průběžně)</i>	dorozumívá se kultivovaně, výstižně odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky využívá zásad komunikace a pravidel dialogu vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči uplatňuje své názory a osobní postoje	Zásady dorozumívání Mluvní cvičení improvizované (realizované v průběhu celého roku)	Hv - hlasová hygiena Osobnostní a sociální výchova okruh Mezilidské vztahy Osobnostní a sociální výchova okruh Komunikace
	1. Výklad a práce s textem <i>září - říjen</i>	zachycuje nejdůležitější a nejzajímavější myšlenky daného textu výstižně a přehledně zpracovává text využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu vytvoří osnovu, výpisky nebo výtah z přečteného textu a samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Osnova Výpisky Výtah Referát Výklad	IKT - metody a nástroje vyhledávání informací Mediální výchova okruh Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Osobnostní a sociální výchova okruh Komunikace
	2. Popis 3. Charakteristika <i>říjen - listopad</i>	vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru vystihuje osobní vztah k popisované skutečnosti využívá své znalosti z literární teorie (metafora, metonymie, personifikace)	Popis statický Popis dynamický Líčení	Ov - kulturní život Vv - vnímání uměleckého díla Mediální výchova okruh Vnímání autora mediálního sdělení
	4. Vypravování 5. Úvaha <i>prosinec - leden</i>	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu	Vypravování v běžné komunikaci (ve stylu prostě sdělovacím) Vypravování v umělecké oblasti Úvaha	Ov - vnitřní svět člověka Osobnostní a sociální výchova okruh Kreativita Mediální výchova okruh Vnímání autora mediálního sdělení
	6. Proslov 7. Diskuse	odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke komunikačnímu záměru mluvího v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči zapojí se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Forma proslovu Řečnický projev	Osobnostní a sociální výchova okruh Komunikace

	<i>únor</i>	• dobře se orientuje v daném tématu • využívá vhodně ustálených obrátů, vyvaruje se užívání fráží a stálého opakování nadbytečných slov a rušivých gest • vhodně využívá prostředků uměleckého stylu		
	8. Fejeton	• využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů • rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujme k ní kritický postoj	• Fejeton	Osobnostní a sociální výchova okruh Komunikace Mediální výchova okruh Stavba mediálních sdělení Mediální výchova okruh Tvorba mediálních sdělení Mediální výchova okruh Fungování a vliv médií ve společnosti
	9. Funkční styly	• uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování		
	10. Administrativní útvary	• využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu	• Životopis • Tiskopisy	Ov, IKT - zpracování textových informací Osobnostní a sociální výchova okruh Sebepoznání a sebepojetí
	<i>březen - červen</i>			

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, POZNÁMKY
	<i>časové vymezení</i>	<i>Žák:</i>		
1.	Úvod do světa literatury 1. Můj domov <i>září - leden</i> 2. Za dobrodružstvím <i>únor - duben</i> 3. Nevšední příběhy	• rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	• Literatura umělecká a věcná • Literatura hodnotná a konzumní	

	<i>květen - červen</i>			
	Základní literární druhy a žánry <i>(průběžně)</i>	• rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele • tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie • porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	• Poezie, próza, drama • Žánry lyrické, epické, dramatické (bajka, pohádka, balada, romance, báje, mýtus, legenda, pověst)	D - počátky českého státu (pověst) Hv - hudební pohádka Multikulturní výchova okruh Multikulturalita
	Základy literární teorie <i>(průběžně)</i>	• uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	• Struktura a jazyk literárního díla	
2.	Hlavní vývojová období národní a světové literatury 1. Můj domov <i>září - listopad</i> 2. Bylo nebylo <i>prosinec - březen</i> 3. Co nás zajímá <i>duben - červen</i>	• uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře • rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora • formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo • uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování • vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	• Starověká literatura • Středověká literatura • Humanismus a renesance v literatuře • Baroko v literatuře • Vliv literatury na život	D - umělecké slohy Vv - umělecké slohy Hv - vývoj hudby Mediální výchova okruh Fungování a vliv médií ve společnosti
3.	Hlavní vývojová období a žánry národní a světové literatury 1. Můj domov a svět <i>září</i> 2. O bozích a lidech <i>říjen</i> 3. Ve službě bohu, králi a dámě <i>listopad</i> 4. Vyšla hvězda nad Betlémem <i>prosinec</i> 5. Sen, láska a smrt	• uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře • rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora • formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo • uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování • vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	• Biografická literatura a literatura faktu • Antická kultura • Středověk • Kulturní dědictví křesťanských tradic • Národní obrození, preromantismus, romantismus • Holokaust, literatura 20. století • Současná literatura	D - umělecké slohy Vv - umělecké slohy Hv - vývoj hudby Mediální výchova okruh Fungování a vliv médií ve společnosti

	<i>leden - březen</i> 6. ŠOA <i>duben</i> 7. Čtu, čteš, čteme <i>květen - červen</i>			
4.	Hlavní vývojová období národní a světové literatury 1. Můj domov a svět <i>září</i> 2. Za literárními památkami <i>říjen</i> 3. Krása je v pravdě <i>listopad - prosinec</i> 4. Moderna <i>leden - únor</i> 5. Avantgarda <i>únor</i> 6. „Neklidné 20. století“ <i>březen - duben</i> 7. Čtu, čteš, čteme <i>červen</i>	• uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře • rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora • formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo • uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování • vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	• „Konec století“ • Ohlasy první světové války v literatuře • Ohlasy druhé světové války v literatuře • Avantgardy • Literatura míří ke skutečnosti • Vliv literatury na život	D - umělecké slohy Vv - umělecké slohy Hv - vývoj hudby Mediální výchova okruh Fungování a vliv médií ve společnosti

5.1 Český jazyk a literatura – Vyšší stupeň osmiletého gymnázia a gymnázium čtyřleté

Časové, obsahové a organizační vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.
Hodinová dotace	4	4	4	4

Realizuje se obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura RVP G.

Realizují se tematické okruhy průřezových témat Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova.

Pro výuku je k dispozici odborná učebna vybavená didaktickou technikou.

Cílem předmětu Český jazyk a literatura je získání takových vědomostí a dovedností, které odpovídají vzdělávacímu obsahu a jsou v plném souladu s výstupy pro jednotlivá témata oboru Český jazyk a literatura.

Český jazyk a literatura v rámci mezipředmětových vztahů spolupracuje s dějepisem, základy společenských věd, cizími jazyky, hudební výchovou, výtvarnou výchovou, výpočetní technikou a vychází z průřezových témat Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Učitelé vedou žáky k trvalému osvojení učebních návyků a strategií – kompetence k učení.
- Učitelé učí žáky prezentovat výsledky své práce (referáty) – kompetence k učení.
- Učitelé učí žáky samostatně pracovat s různými zdroji informací a přistupovat k nim kriticky – kompetence k učení.
- Učitelé vedou žáky k tomu, aby získané poznatky dovedli tvořivým způsobem aplikovat – kompetence k řešení problému.
- Učitelé vedou žáky k samostatnému přemýšlení o problému a způsobech jeho řešení – kompetence k řešení problému.
- Učitelé učí žáky používat přesná vyjádření adekvátní situaci – kompetence komunikativní.
- Učitelé vedou žáky ke vzájemné ohleduplnosti a upevňování dobrých mezilidských vztahů – kompetence sociální a personální.
- Učitelé vedou žáky k plnění povinnosti a zodpovědnému přístupu k zadaným úkolům – kompetence k podnikavosti.
- Učitelé kladou důraz na mezipředmětové vztahy – kompetence k učení, kompetence občanská, kompetence k řešení problému.

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

ROČ.	TÉMA <i>časové vymezení</i>	VÝSTUP Žák:	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
1.	Obecné poučení o jazyku a řeči <i>září - říjen</i>	vysvětlí pojem jazyk a řeč, objasní vztah myšlení a jazyka, charakterizuje základní etapy vývoje literárního jazyka, objasní vztah češtiny a slovanských jazyků	Jazyk a řeč, myšlení a jazyk, národní jazyk a jeho útvary, čeština a slovanské jazyky, jazyková kultura, základní vývojové tendence	CJ, Z, D Osobnostní a sociální výchova okruh Sociální komunikace
	Zvuková stránka jazyka <i>říjen - prosinec</i>	objasní základní pojmy z fonetiky a fonologie a vysvětlí jejich praktické využití	Systém českých hlásek, zásady správné výslovnosti, prostředky souvislé řeči	
	Grafická stránka jazyka <i>leden - březen</i>	prokáže na samostatném písemném projevu znalost zásad českého pravopisu	Písmo, jeho vznik, vývoj a druhy, základní principy českého pravopisu	
	Nauka o slohu <i>duben - červen</i>	vysvětlí vztah stylistiky k ostatním lingvistickým vědám objasní základní pojmy stylistiky vhodně využívá jazykové prostředky v závislosti na komunikační situaci používá základní útvary stylu prostědělovacího	Styl a stylistika Styly spisovného jazyka	Osobnostní a sociální výchova okruh Sociální komunikace
2.	Nauka o slovní zásobě <i>září - říjen</i>	v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky ovládá rozvrstvení slovní zásoby, používá vhodné jazykové prostředky spisovné a nespisovné orientuje se v jazykových příručkách	Slovní zásoba; práce s různými typy slovníků	CJ práce se slovníkem
	Nauka o tvoření slov <i>listopad – prosinec</i>	orientuje se v různých způsobech vzniku a tvoření slov popíše slovtvornou a morfémovou stavbu slova	Stavba slova	CJ srovnání tvaroslovných odlišností
	Grafická stránka jazyka <i>prosinec - leden</i>	prokáže na samostatném písemném projevu znalost zásad českého pravopisu	Pravopis vyplývající ze stavby slova, pravopis vyplývající z tvarosloví, velká písmena, interpunkce	

	Publicistický styl <i>leden - duben</i>	vysvětlí specifčnost publicistických žánrů vyhledá podstatné informace z různých zdrojů a vyhodnotí jejich kvalitu	Zpravodajské žánry Reklama; komunikační strategie	Mediální výchova
	Tvarosloví <i>duben - červen</i>	orientuje se v celém tvaroslovném systému, chápe možnosti využití této znalosti při výuce cizích jazyků	Slovní druhy, mluvnické kategorie Funkční tvarosloví	CJ srovnání tvaroslovných odlišností
3.	Skladba <i>září - prosinec</i>	využívá znalosti o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědí a o druzích vět podle záměru mluvčího k účinnému dorozumívání	Základní principy větné stavby a výstavby textu (větné členy a jejich vztahy); výpověď jako jednotka komunikace (druhy výpovědí podle záměru mluvčího, aktuální členění výpovědí); souvětí; základy valenční a textové syntaxe Nepravidelnosti větné stavby; narativní postupy – řeč přímá, nepřímá, nevlastní přímá, polopřímá, výstavba monologu, dialogu	CJ srovnání syntaktických systémů
	Grafická stránka jazyka <i>prosinec - březen</i>	uplatňuje znalost zásad českého pravopisu – syntaktické principy českého jazyka	Interpunkce v celém rozsahu i s výjimkami a obtížnějšími případy	
	Odborný styl <i>březen - červen</i>	využívá různých informačních zdrojů pracuje s odborným textem	Práce s odborným textem Principy výstavby odborného textu	CJ slohové útvary
4.	Historický vývoj češtiny <i>září - říjen</i>	vysvětlí zákonitosti vývoje češtiny	Základní vývojové tendence českého jazyka; jazyková kultura; významné osobnosti české jazykovědy	D
	Administrativní styl <i>listopad - leden</i>	ovládá základní útvary administrativního stylu	Styl administrativní – úřední písemnosti, doklady, formuláře; jednání s institucemi	ZSV, IKT
	Umělecký styl <i>leden - březen</i>	nalezne a posoudí jevy, které činí text uměleckým klade důraz na estetickou funkci	Jazykové, kompoziční a tematické prostředky literárního díla	CJ
	Řečnický styl <i>březen - duben</i>	v souladu s komunikační strategií využívá základní principy rétoriky	Samostatná řečnická vystoupení	Osobnostní a sociální výchova okruh Sociální komunikace

LITERÁRNÍ KOMUNIKACE

ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
1.	<i>časové vymezení</i> Základy literární vědy <i>září - říjen</i>	Žák: objasní základní literárněvědné pojmy, uplatňuje je při interpretaci literárního textu – nácvik začíná v 1. ročníku a prolíná všemi ročníky	Základy literární vědy Jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla	
	Starověká literatura <i>listopad - leden</i> Středověká literatura <i>leden - březen</i> Renesance a baroko <i>duben - květen</i> Klasicismus a osvícenství v české a světové literatuře, preromantismus <i>květen - červen</i>	charakterizuje základní období literárního vývoje ve světě i u nás rozezná základní žánry a uvede jejich příklady také na základě vlastní četby	Periodizace literatury, vývoj světové a české literatury do počátku 19. století, významní autoři do počátku 19. století Vývoj literárních druhů a žánrů	D kultura od antiky Mediální výchova
2.	Česká a světová literatura 19. století Česká literatura 1. poloviny 19. století <i>září – listopad</i> Romantismus <i>prosinec – leden</i> Realismus, naturalismus <i>leden – březen</i> Česká literatura 2. poloviny 19. století <i>březen – květen</i> Literatura 90. let 19. století <i>květen - červen</i>	vysvětlí specifčnost vývoje české literatury národního obrození a vyloží její postavení v kontextu literatury světové vystihne podstatné rysy základních period vývoje světové a české literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení	Periodizace české literatury národního obrození Generace Dobrovského, Jungmanna Pojmy: romantismus a realismus, typizace Významní autoři 19. století Literární kritika a publicistika 19. století	D národní obrození ZSV, Vv, Hv

3.	Světová a česká literatura na přelomu století <i>září</i>	vystihne podstatné rysy nových uměleckých směrů nezobrazovacích	Periodizace literatury, vývoj světové a české literatury počátku 20. století Vývoj literárních druhů a žánrů Symbolismus, impresionismus, dekadence Anarchističtí buřiči	D, ZSV Mediální výchova
	Světová a česká meziválečná literatura světová literatura <i>říjen – únor</i> česká literatura <i>únor - červen</i>	vystihne podstatné rysy základních period vývoje světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení vyloží postavení české literatury v kontextu literatury světové	Tzv. „ismy“ v moderním umění Významní představitelé světové a české poezie, prózy, dramatu Žánrové členění meziválečné literatury Literární kritika a publicistika	D, ZSV
4.	Světová a česká poválečná literatura světová literatura <i>září – listopad</i> česká literatura <i>prosinec - duben</i>	vystihne podstatné rysy základních period vývoje světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení na základě vlastní četby doloží základní rysy probíraných uměleckých směrů, popíše, jak se projeví v různých uměních, rozezná základní žánry a uvede jejich příklady samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl, vyhledává informace, třídí je a vyhodnocuje tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje, získané schopnosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl	Vývoj poválečné světové literatury Periodizace české poválečné literatury Významní autoři Vývoj literárních druhů a žánrů s důrazem na moderní literaturu Současná situace ve světě literatury Čtenářské kompetence	D, Z, ZSV, IKT, CJ

		• vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové		